

UN FOTÒGRAF POC CONEGUT: RAMON MAS, D'AVIÀ

Text: Manuel Escobet

Fotografies: Ramon Mas

Aquesta secció pretenem que sigui oberta a distints enfocaments, variada de continguts, divulgativa de les imatges oblidades i motivadora d'interès per al lector. Amb les fotografies i comentaris que progressivament vagin sortint, volem recuperar una part oblidada de la nostra història: LA NOSTRA HISTÒRIA GRÀFICA.

Les fotografies, sobretot per les seves característiques més imparcials, dins de la inel·ludible parcialitat, seran la base d'aquest recobriment gràfic que pretenem fer. Per això avui centrem la nostra atenció en un fotògraf. Un avianès que ens ha llegat una interessantíssima col·lecció d'imatges. Una col·lecció de fotografies que, vis-

tes des de la perspectiva actual, reflecteixen una petita part de la història d'un poble que, a grans trets, és una mica la història d'aquells primers anys del nostre segle de tants i tants dels nostres pobles.

En fixar avui la nostra atenció al voltant d'un fotògraf, ens veiem obligats a situar-lo en el seu context, dins del món de la fotografia, d'aquells primers anys de la nostra centúria.

El perfeccionament assolit pel nou material fabricat a base de bromur d'argent, va fer que es superés la fotografia, aleshores tradicional, practica- da amb procediments llargs i engorrosos. Aquest nou invent va possibilitar el poder comprar a les botigues del

ram les plaques ja emulsionades, les quals es podien conservar temps i eren sensibles a fraccions de segon d'exposició a la llum, cosa que va donar pas a les fotografies instantànies.

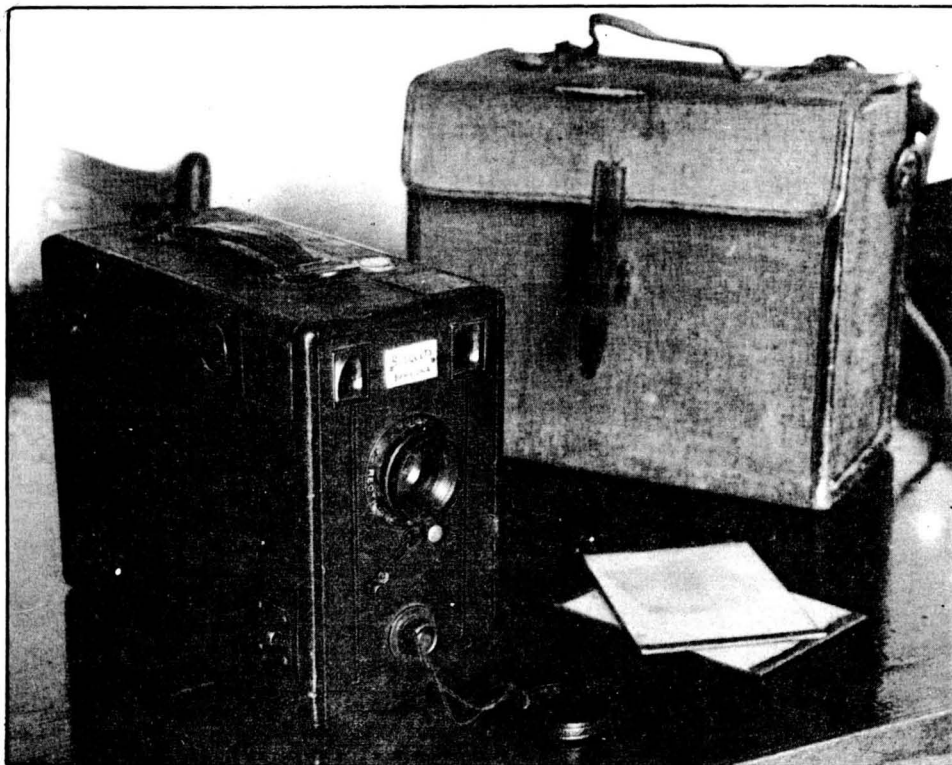
Històricament som al moment de la popularització de la fotografia. Fins aleshores, era considerada com una filial de la pintura i, moltes vegades, les fotografies assolien la característica de peça única, per la quantitat de treball aplicat a la consecució d'un positiu. L'arribada de la nova emulsió fa que es valoritzin algunes de les qualitats genuïnes de la fotografia, com són la definició i la ja esmentada instantaneïtat. Qualitats que proporcionen un alt valor documental a la imatge.

Autoretrat d'en Ramon Mas i Vilella. Nasqué el 1991 i morí el 8 de febrer de 1982. Va ésser durant un temps l'home més vell d'Avià. La seva obra fotogràfica fou bàsicament una obra de joventut.

NOTES: —Les fotografies i la major part de la informació, ha estat facilitada per la família Mas d'Avià.

—D'aquestes pàgines d'Història Gràfica del Berguedà, se'n confeccionarà un àlbum. Si de qualsevol de les fotografies que hi anirem editant algú pot aportar-hi una informació, ja sigui per ampliar coneixements o per esmenar alguna errada, li preguem que ho comuniqui a la Redacció.

Hem cregut també d'interès, encara que potser no entri de ple en la filosofia d'aquesta història gràfica, d'apuntar algunes de les característiques de la càmera amb la qual es varen fer totes aquestes fotografies i que encara es conserva en bones condicions.

Marca: **Murer's Express**
N.º 6978 Newnes Murer

Mides:
17'6 x 10'8 x 22'2 cms.

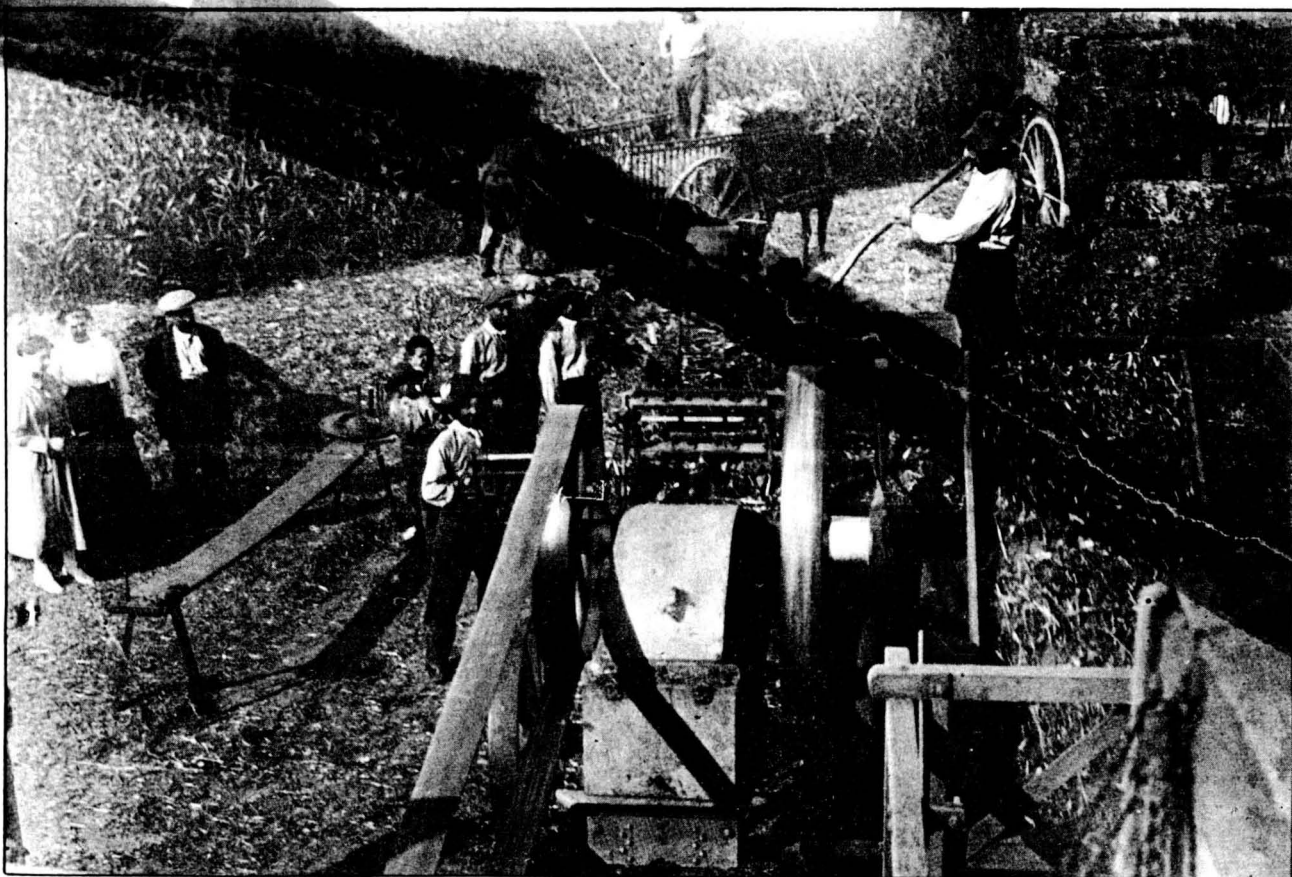
Té dos visors amb els seus corresponents nivells, un de dret i un de pla. Es construïda amb fusta folrada de pell marroquí.

L'objectiu acromàtic té quatre graduacions per a quatre distàncies fixes. Els diafragmes són: 10, 14, 20, 28, 40, 56.

Les velocitats d'obturació funcionen segons la tensió més o menys forta d'una molla. Aquestes són: 1/200, 1/150, 1/100, 1/75, 1/50 fraccions de segon i posa. La seva marca és: **Rapide Rectligne**.

A l'interior hi figura la següent inscripció: "Il faut avoir soin que l'objectif soit toujours bien prope pour profiter toute sa clarété." Té un magatzem on hi caben 12 plaques 9 x 12 cms. Els seu suport ha d'ésser de vidre per a poder perfeccionar el suficient pes per al canvi de placa, un cop ja ha estat impressionada. El mecanisme de canvi funciona per l'impuls d'una molla que hi ha al darrera i la força de la gravetat que la fa caure, quan s'acciona la maneta, a un dipòsit que hi ha al fons de la càmera.

L'emulsió que usava era composta per gelatina i bromur d'argent. Les plaques eren automàtiques i de reacció negativa. Les utilitzava bàsicament de dues marques: "Société Anonyme des Plaques et Papiers Photographiques. A Lumière & ses Fils i Actien Gesellschaft für Anilin - Fabrikation (AGFA)".

Tot batent. Encara que la fotografia sigui preparada, com la majoria, es revesteix per a la seva bona ambientació d'un caire d'instantània. Un tipus de reportatge molt documental on, gairebé tot i tothom, s'aprecia amb perfecció. En aquesta escena, quasi antològica, veiem el pagès d'avantguarda de primers de segle ja mecanitzat. La màquina de batre era una **Angels** i funcionava amb un tractor o amb el que s'esqueia.

Les tres figures que apreciem en aquesta fotografia corresponen al mateix Ramon Mas. Per a aconseguir-ho va emprar un trucatge típic en fotografia: es tracta de fer tres exposicions diferents, sense moure la càmera de lloc damunt de la mateixa placa negativa, i en cadascuna situant la persona en diferent lloc, posició i vestimenta.

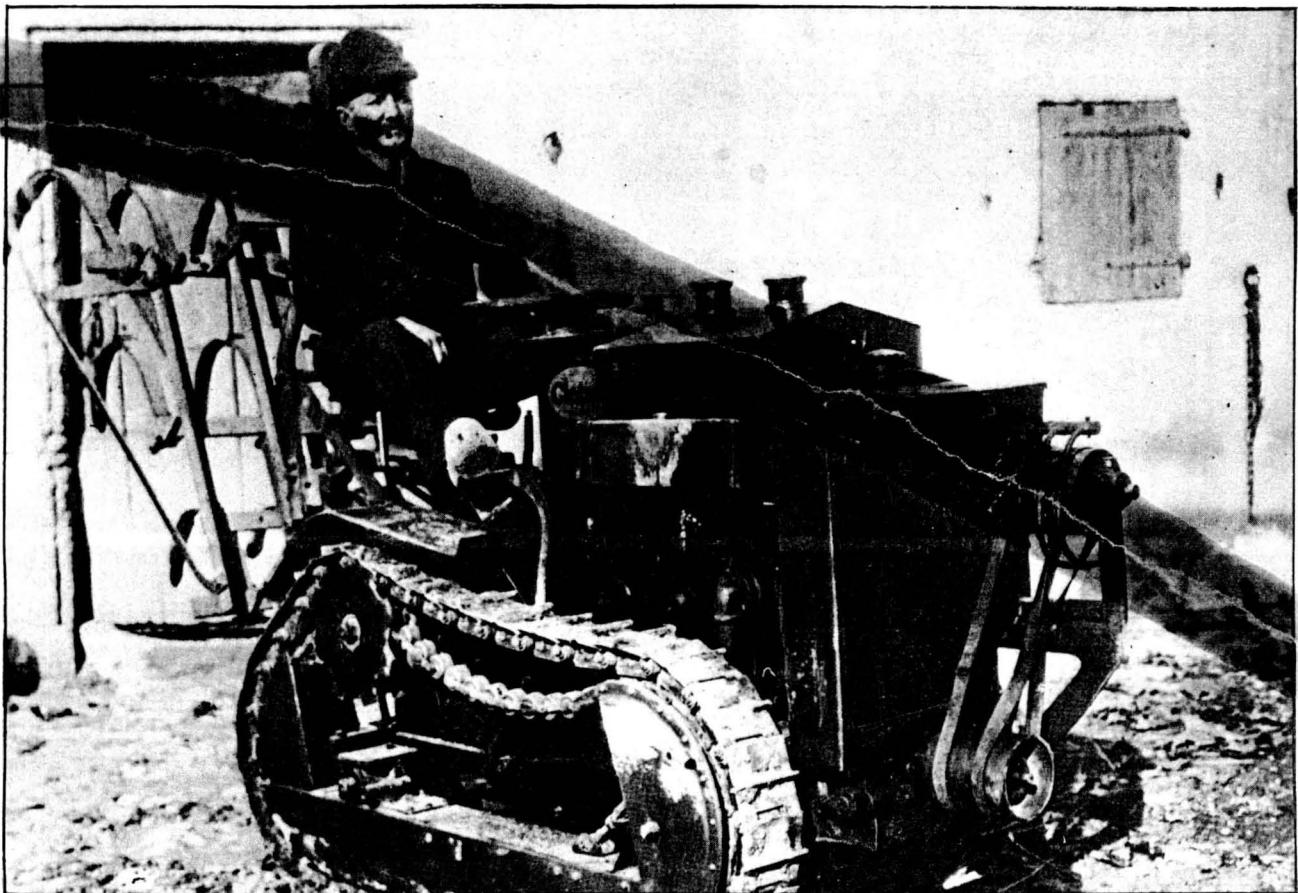
Les inquietuds de l'autor no eren del tot documentals, sinó que, tal com veiem en aquest cas, el seu mòbil era moltes vegades artístic i experimental.

Amb "Els Saletes de Berga" al davant, rucs, matxos, ases, cavalls i eugues, feien una passada des del poble a Cal Teuler i tornaven a baixar. A mig camí el Sr. Ramon Mas deturà la comitiva i com aquell que no fes res, immortalitzà aquell moment. Per Sant Antoni i abans de beneir els molt explotats animals es feia aquest recorregut.

El fet d'agafar la càmera, plantar-se davant d'un grup de gent i prendre una fotografia ja no era cap fet excepcional; cadascú anava fent la seva via, llevat del senyor del vestit fosc que mira de reüll com si dubtés de les intencions del fotògraf. Aquesta imatge correspon a les obres d'eixamplament del camí que anava de Cal Teuler a la Plaça. El contractista fou el senyor Torres, conegut per "el Toi" i l'obra es dugué a terme pels voltants de l'any 1910.

Aquest vehicle, que feia la funció de tractor, fou comprat en acabar la primera guerra mundial entre el sindicat agrícola de Berga, regit pel Sr. Domínguez Serra, i el sindicat agrícola d'Avià regit pel Sr. Ramon Mas.

Era un aparell de matrícula B - 17, marca Cletrac (anglès) concebut bàsicament per arrossegar. Fou adaptat amb un mecanisme per fer funcionar l'estripadora Jansen que portava al darrere. El motor era de disset a vint-i-quatre cavalls i funcionava amb gasolina. El personatge que veiem al damunt era segurament un tècnic o un venedor. La fotografia fou presa davant de Cal Mas d'Avià.